

Ympäristölupalautakunnan lausunnon antaminen Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 1. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta

151/00.04.00/2024

YMPLA 27.01.2026 § 4

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg,
puh. 050 564 0009, niina.salminen@forssa.fi

Hämeen maakuntavaltuusto päätti kokouksessaan 27.11.2023 käynnistää vaihemaakuntakaavan laatimisen. Päätöksen mukaan maakuntakaava laaditaan Kanta-Hämeen kaikki kunnat kattavana vaihemaakuntakaavana, joka täydentää voimassa olevaa Kanta-Hämeen maakuntakaavaa 2040. Maakuntahallitus hyväksyi kokouksessaan 15.12.2025 vaihemaakuntakaavan luonnoksen laitettavaksi nähtäville.

Maakuntakaavalla on alueidenkäyttölain mukaan erilaisia oikeusvaikutuksia, jotka kohdistuvat kuntakaavoitukseen sekä viranomaistoimintaan. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Alueidenkäyttölain uudistuksessa kaavojen sisältövaatimuksissa tultaneen mm. korostamaan nykyistä enemmän ilmastomuutoksen hillintää, ilmastomuutokseen sopeutumista sekä luonnon monimuotoisuuden huomioimista.

Tämän vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea maakunnan muutosta kohti ekologisesti kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Tähän pyritään hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita, edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävää käyttöä. Kaavan maankäyttöratkaisuilla tuetaan ja edistetään uusiutuviin energialähteisiin nojautuvaa energiantuotantoa, päästöjen vähentämistä sekä pyrkimystä vähähiiliseen talouteen. Liikenteen aluevarauksilla pyritään turvaamaan kestävä ja turvallinen palvelutaso arjen liikkumiselle sekä elinkeinoelämän kuljetusten sujuvuus taloudellisesti ja tehokkaasti.

Vaihemaakuntakaavan keskeiset teemat on jaoteltu kolmeen eri aihealueeseen:

Puhdas siirtymä

- tuulivoima
- aurinkovoima
- vetytalouden mahdollisuudet
- pienydinvoiman mahdollisuudet
- energian siirtoverkosto
- bioterminaaliverkosto
- luonnon monimuotoisuuden edistäminen
- ekologisen verkoston kriittiset kohdat

Kestävä liikkuminen

- liikenneväylien estevaikutukset
- pyöräliikenteen tavoiteverkko
- kestävät matkaketjut
- liikenteen ja logistiikan solmupisteet
- raideliikenteen kehittäminen ja kapasiteetin lisääminen nykyisissä maastokäytävissä
- sujuva, turvallinen ja kestävä liikennejärjestelmä

Kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet
- maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
- valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset alueet (VARK).

Vaihemaakuntakaavan vahvistuttua kaikki mitä ei erikseen tällä kaavalla kumota, jää Kanta-Hämeen kokonaismaakuntakaavasta 2040 voimaan.

Vaihemaakuntaluonnos on nähtävillä sähköisesti Hämeen liiton verkkosivulla osoitteessa

<https://hameenliitto.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaava/valmistelussa-1-vaihemaakuntakaava/>

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Ympäristölupalautakunta esittää lausuntonaan Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 1. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta seuraavaa:

Ekologisen verkoston ydinalue –kaavamerkintä ja –määräykset ovat kaavassa hyvä uusi avaus. Ydinalueiden merkintä ja muutama liikenneväylän yli kulkeva ekologinen yhteystarvemerkinä eivät kuitenkaan ole vaikutuksiltaan riittäviä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi tai verkostojen toimivuuden turvaamiseksi.

Kaavaselostuksessa on hienosti arvioitu ekologisten verkostojen merkitystä, mutta käytännön työkalut toteutukseen ovat edelleen vähäiset. Alueiden tarkemmassa suunnittelussa erityisen

ongelmalliseksi on todettu kuntien välisten viherverkostojen toiminnallisuuden säilyttäminen. Maakuntakaavatasoisten ekologisten yhteystarpeiden laajempi määrittely olisi yksi keino edistää biologista monimuotoisuutta ja lisätä populaatioiden elinvoimaisuutta.

Päätös

Ympäristölupautakunta hyväksyi ehdotuksen.